

Document de ședință

B9-0169/2024 }
B9-0170/2024 }
B9-0171/2024 }
B9-0176/2024 }
B9-0178/2024 }
B9-0180/2024 } RC1

13.3.2024

PROPUNERE COMUNĂ DE REZOLUȚIE

depusă în conformitate cu articolul 132 alineatele (2) și (4) din Regulamentul de procedură

în locul următoarelor propuneri de rezoluție:

B9-0169/2024 (S&D)
B9-0170/2024 (ECR)
B9-0171/2024 (The Left)
B9-0176/2024 (Verts/ALE)
B9-0178/2024 (Renew)
B9-0180/2024 (PPE)

referitoare la returnarea tezaurului național al României însușit ilegal de Rusia (2024/2605(RSP))

**Michael Gahler, Eugen Tomac, Traian Băsescu, Siegfried Mureșan,
Ioan-Rareș Bogdan, Vasile Blaga, Daniel Buda, Cristian-Silviu Bușoi,
Gheorghe Falcă, Mircea-Gheorghe Hava, Marian-Jean Marinescu,
Dan-Ștefan Motreanu, Gheorghe-Vlad Nistor, Loránt Vincze, Iuliu**

RC\1298929RO.docx

PE760.481v01-00 }
PE760.482v01-00 }
PE760.483v01-00 }
PE760.487v01-00 }
PE760.489v01-00 }
PE760.491v01-00 } RC1

Winkler, Rasa Juknevičienė, Andrius Kubilius

în numele Grupului PPE

Rovana Plumb, Dan Nica, Victor Negrescu, Mihai Tudose, Claudiu Manda, Adrian-Dragoș Benea, Carmen Avram, Maria Grapini, Corina Crețu

în numele Grupului S&D

Vlad-Marius Botoș, Petras Auštrevičius, Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Vlad Gheorghe, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Urmas Paet, Dragoș Pîslaru, Hilde Vautmans

în numele Grupului Renew

Nicolae Ștefănuță

în numele Grupului Verts/ALE

Cristian Terheș

în numele Grupului ECR

Martina Michels

în numele Grupului The Left

Rezoluția Parlamentului European referitoare la returnarea tezaurului național al României însușit ilegal de Rusia (2024/2605(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Rusia,
- având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), în special articolele 6, 36 și 167,
- având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), în special preambulul și articolul 3 alineatul (3),
- având în vedere Convenția de la Haga din 1954 pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat,
- având în vedere Avizul 193 (1996) al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 25 ianuarie 1996 intitulat „Cererea Rusiei de a deveni membru al Consiliului Europei” și Rezoluția 1896 (2012) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 2 octombrie 2012 intitulată „Îndeplinirea obligațiilor și a angajamentelor de către Federația Rusă”,
- având în vedere Tratatul privind relațiile prietenești și de cooperare dintre România și Federația Rusă din 4 iulie 2003 și declarația comună care-l însoțește a ministrului român de afaceri externe și a ministrului rus de afaceri externe, prin care s-a instituit Comisia comună româno-rusă pentru studierea problemelor izvorâte din istoria relațiilor bilaterale, inclusiv problema Tezaurului României,
- având în vedere Convenția privind mijloacele de interzicere și prevenire a importului, exportului și transferului ilicit de proprietate culturală, adoptată de Conferința Generală a UNESCO la cea de-a 16-a sesiune, la 14 noiembrie 1970,
- având în vedere Convenția UNESCO din 16 noiembrie 1972 privind protecția patrimoniului cultural și natural mondial,
- având în vedere Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea obiectelor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012¹,
- având în vedere comunicarea Comisiei din 13 decembrie 2022 privind Planul de acțiune al UE împotriva traficului de bunuri culturale (COM(2022)0800),
- având în vedere Convenția-cadru a Consiliului Europei din 27 octombrie 2005 privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate (CETS nr. 199),

¹ JO L 159, 28.5.2014, p. 1.
RC\1298929RO.docx

- având în vedere Convenția Consiliului Europei din 19 mai 2017 privind infracțiunile asupra bunurilor culturale (CETS nr. 221),
 - având în vedere principiile generale de drept internațional recunoscute de state, cum ar fi principiul suveranității și neingerinței, principiul bunei-credințe și principiul soluționării pașnice a diferendelor,
 - având în vedere articolul 132 alineatele (2) și (4) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât rezervele de aur ale unui stat servesc drept active financiare esențiale, oferind stabilitate monedei sale și consolidând încrederea în puterea economică a țării;
 - B. întrucât rezervele de aur ale unui stat joacă un rol unic și pe termen lung în finanțe și economie, reprezentând o componentă cheie a rezervelor valutare deținute de state; întrucât, în timpul crizelor financiare, rezervele de aur ale băncilor centrale funcționează ca un activ de siguranță în perioadele de turbulențe pe piață;
 - C. întrucât preambulul la TUE afirmă că semnatarii se inspiră „din moștenirea culturală, religioasă și umanistă a Europei” și doresc „să întărească solidaritatea dintre popoarele lor, respectând totodată istoria, cultura și tradițiile acestora”, iar articolul 6 din TFUE menționează cultura ca domeniu de politică în cadrul „categoriilor și domeniilor de competență ale Uniunii”, cu diferite acțiuni care pot fi întreprinse de UE pentru „a sprijini, coordona sau completa acțiunea statelor membre”; întrucât, în conformitate cu articolul 36 din TFUE, statele membre au prerogativa de a-și defini patrimoniul național în cadrul jurisdicției lor și de a pune în aplicare măsurile necesare pentru a-l proteja;
 - D. întrucât termenul „tezaurul național al României” cuprinde 91,5 tone de aur fin aparținând rezervelor de aur ale Băncii Naționale a României, care constau în colecții regale de bijuterii și monede rare cu o valoare numismatică și culturală pe lângă valoarea aurului în sine, precum și în obiecte culturale, religioase și de arhivă care fac parte din patrimoniul național al țării;
 - E. întrucât există baze legislative pentru restituirea bunurilor culturale și de patrimoniu național care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru al UE prin încălcarea legislației în vigoare sau prin încălcarea condițiilor în care a fost acordată autorizația temporară privind mutarea lor; întrucât România are o creanță legală pe deplin valabilă asupra tezaurului său național care a fost evacuat în Rusia în 1916 și 1917;
 - F. întrucât tezaurul a fost stocat în Rusia cu garanția că va fi restituit integral, în conformitate cu documentele semnate, care au aceeași valoare cu tratatele internaționale;
 - G. întrucât însușirea ilicită a tezaurului național al României de către Rusia reprezintă o încălcare a dreptului și a cutumelor internaționale, deoarece transferul rezervelor de aur împreună cu colecții substanțiale de obiecte culturale, artistice și de arhivă pentru a fi păstrate în siguranță în circumstanțe excepționale a făcut obiectul unui acord oficial documentat corespunzător și valabil din punct de vedere juridic, care a inclus garanții

legale de returnare, ale cărui obligații stipulate au fost încălcate;

- H. întrucât, în urma declarației comune a ministrului român de afaceri externe și a ministrului rus de afaceri externe, din 4 iulie 2003, cele două părți au înființat o comisie comună romano-rusă pentru studierea problemelor izvorâte din istoria relațiilor bilaterale, inclusiv problema Tezaurului României depus la Moscova în timpul Primului Război Mondial; întrucât, pe o perioadă de 15 ani, Comisia s-a reunit doar de cinci ori, ultima reuniune având loc în 2019; întrucât, în protocoalele încheiate la sfârșitul acestor reuniuni, partea rusă a recunoscut cererea României împotriva Federației Ruse și a fost de acord că documentele prezentate de partea română erau autentice și aveau statutul de tratat internațional, care atestă depunerea de către România a tezaurului său, inclusiv a tezaurului Băncii Naționale, în Rusia;
- I. întrucât Federația Rusă este succesorul legal al Uniunii Sovietice, care a preluat personalitatea juridică a Rusiei țariste și, prin urmare, are obligația de a returna aceste active aparținând României;
- J. întrucât restituirea tezaurului național al României însușit de Rusia este o chestiune extrem de importantă, atât pentru memoria națională, cât și pentru memoria instituțională a țării; întrucât restituirea patrimoniului cultural confiscat ilegal din țara sa de origine este esențială pentru protejarea valorii universale a patrimoniului cultural;
- K. întrucât returnarea tezaurului național al României necesită un răspuns european adaptat;
1. regretă că Rusia nu a restituit integral României tezaurul său național, potrivit obligației menționate în mod explicit în acordurile bilaterale oficiale dintre cele două state și astfel cum se prevede în dreptul și normele internaționale;
 2. îndeamnă Federația Rusă să returneze integral României restul tezaurului național al României care a fost trimis în Rusia, în 1916 și 1917, pentru a fi păstrat în siguranță;
 3. reamintește că însușirea ilicită a tezaurului național al României de către Rusia este un caz internațional unic în care rezervele monetare de aur ale unui stat, împreună cu obiecte culturale, religioase și de arhivă care fac parte din patrimoniul național al acestui stat au fost încredințate pentru a fi păstrate în siguranță unui alt stat, în baza unui acord stabilit în documente valabile din punct de vedere juridic, care oferă garanții legale privind returnarea, dar obligațiile au fost în cele din urmă ignorate, încălcându-se astfel normele și cutumele internaționale;
 4. recunoaște că tezaurul național depus pentru păstrare în siguranță în Rusia în 1916 și 1917 în perioada dificilă a Primului Război Mondial, cu garanția guvernului Rusiei Imperiale privind siguranța transportului, siguranța depozitelor și a returnării în România este un caz internațional fără precedent de însușire ilegală a rezervelor de aur și a obiectelor de patrimoniu și o preocupare permanentă pentru societatea românească;
 5. ia act de faptul că în Primul Război Mondial guvernul român a fost forțat să

încredințeze tezaurul național al României unui stat aliat pentru a-l proteja împotriva distrugerii; reamintește că, în timpul războiului, zeci de vagoane de tren au transportat cea mai mare parte a tezaurului național al României către Rusia țaristă pentru păstrare în condiții de siguranță până în vremuri de pace, cu un inventar detaliat care documentează rezervele de aur ale Băncii Naționale a României, Rusia oferind garanții de protecție și de returnare, la care au fost martore și alte state la momentul respectiv; subliniază că tezaurul național care a fost dat legal Rusiei spre păstrare cuprindea în total 91,5 tone de aur fin, care făceau parte din rezerva Băncii Naționale a României, colecții regale de bijuterii și monede rare, precum și bunuri de importanță culturală și istorică neprețuite, cum ar fi arhive de stat, documente, manuscrise istorice prețioase, picturi de patrimoniu, cărți rare și colecții ale multor instituții publice și private, dintr-o perioadă de cinci secole din istoria României;

6. subliniază că, în ciuda mai multor încercări de negocieri diplomatice după Primul Război Mondial, tezaurul național al României nu a fost niciodată returnat integral de Rusia, după cum se prevăzuse în mod legal în acordul bilateral oficial dintre cele două state;
7. constată că unele dintre bunurile culturale, religioase și de arhivă din tezaurul național, însușite ilegal de Rusia, au fost returnate României în 1935 și 1956; subliniază că, până în prezent, nicio parte dintre cele 91,5 tone de aur fin, care fac parte din rezervele Băncii Naționale a României, nu a fost returnată, în pofida protocoalelor semnate atunci când tezaurul a fost transferat în Rusia;
8. își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că, în ciuda creării Comisiei mixte de experți româno-ruse mandatate să înlesnească discuțiile pe această temă, eforturile de a realiza returnarea tezaurului național românesc, inclusiv rezervele de aur ale Băncii Naționale a României însușite ilegal, prin canale diplomatice bilaterale între România și Rusia, s-au lovit de refuzul Rusiei de a returna ceea ce regimurile anterioare au păstrat ilegal, încălcând astfel protocoalele de restituire semnate;
9. subliniază că trebuie acordată o atenție deosebită conservării tezaurului național al statelor membre, astfel cum se prevede în tratatele UE;
10. salută eforturile substanțiale ale UE de a proteja patrimoniul național, cultural și istoric prin punerea în aplicare a legislației și a mecanismelor de cooperare care reglementează restituirea bunurilor culturale și de patrimoniu luate ilegal de pe teritoriile țărilor Uniunii, precum și eforturile sale de combatere a traficului cu bunuri culturale;
11. recunoaște că Directiva 2014/60/UE este pilonul esențial al angajamentului UE de a proteja patrimoniul cultural și bunurile culturale naționale și că Planul de acțiune al UE împotriva traficului de bunuri culturale a confirmat angajamentul mai larg al UE de a proteja patrimoniul cultural; subliniază că bunurile culturale care au părăsit ilegal teritoriul țărilor trebuie restituite indiferent dacă au fost transferate în interiorul Uniunii sau exportate către un stat din afara UE; ia act de faptul că, deși, în conformitate cu dispozițiile relevante din TFUE, legislația actuală a UE reglementează restituirea bunurilor culturale și a bunurilor aparținând patrimoniului național care au părăsit ilegal

teritoriul unui stat membru înainte de 1 ianuarie 1993 pentru a ajunge în altă țară, repatrierea tezaurului național al României rămâne un caz special care necesită o soluție specifică; subliniază că natura excepțională a însușirii ilegale a tezaurului național român subliniază particularitățile unice, care necesită un răspuns european adaptat, pentru a facilita returnarea acestuia, extinzând astfel sfera de aplicare a abordării UE în materie de restituire a activelor culturale scoase ilegal de pe teritoriile țărilor UE;

12. subliniază că realizarea returnării bunurilor culturale și a patrimoniului național al unui stat membru al UE care sunt însușite ilegal de un stat din afara UE necesită un dialog diplomatic substanțial, atât la nivel bilateral, cât și în cadrul forurilor internaționale;
13. invită Comisia să extindă domeniul de aplicare al politicilor UE care reglementează protecția bunurilor culturale pentru a include recuperarea bunurilor de patrimoniu național mutate pe timp de război în temeiul acordurilor bilaterale dintre state;
14. invită Comisia și Serviciul European de Acțiune Externă să includă restituirea patrimoniului național român pe agenda bilaterală diplomatică care reglementează relațiile UE-Rusia, de îndată ce contextul regional permite reluarea dialogului politic între părți;
15. invită Comisia să creeze sinergii concrete cu statul român și cu Banca Națională a României și alte instituții relevante pentru a mobiliza eforturi coordonate și pentru a urmări toate mijloacele diplomatice de mediere, de promovare a comunicării, atunci când este cazul, cu omologii ruși și de căutare de soluții pentru a se asigura că tezaurul național dispărut este returnat fără întârziere acolo unde îi este locul;
16. invită Comisia să analizeze posibilitatea de a acționa în calitate de partener al reprezentanților români care fac parte din Comisia mixtă româno-rusă mandatată să discute despre restituirea tezaurului național al României;
17. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Serviciului European de Acțiune Externă, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Consiliului Europei și Adunării Parlamentare a acestuia, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa și instituțiilor de stat ale Federației Ruse.